BANK INWESTYCYJNY
Departament
Ekonomiczny i Planowania

Warszawa, dnia 31 października 1949 r.

ZAGADNIENIA GOSPODARCZE
w świetle prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

Nr 20

Rok IV

S p i s r z e c z y :

M. DIACZKOW i W. KIPARISOW
"Rachunkowość inwestycyjna"
/Uczot kapitalnogo stroitielstwa/, Gospłanizdat, Moskwa, 1948.

M.DIACZKOW i W.KI[illegible]

EWIDENCJA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.

§ 39. Źródła i tryb finansowania inwestycji.

Finansowanie inwestycji odbywa się ze specjalnych źródeł przewidzianych z góry decyzją rządu, przy czym finansowanie posiada z reguły charakter bezzwrotny.

Źródłami finansowania planowych inwestycji są dotacje z budżetu państwowego, część odpisów amortyzacyjnych i własna akumulacja, czyli zysk przedsiębiorstw czynnych. Środki, pochodzące z tych źródeł, nazywają się środkami scentralizowanymi. Środki te wypłaca bank finansujący, który je otrzymuje od organów budżetowych lub od przedsiębiorstw czynnych w trybie wpłat części odpisów amortyzacyjnych i części akumulacji.

Wspólną cechą środków scentralizowanych jest to, że całą ich sumę dzieli się pomiędzy poszczególne resorty i instytucje gospodarcze zgodnie z ustalonym dla nich państwowym planem inwestycyjnym i skupia się je w banku inwestycyjnym, który finansuje daną inwestycję. Wysokość dotacji z puli źródeł scentralizowanych określa się zależnie od ogólnej wielkości scentralizowanych (planowych) inwestycji i od zadań przewidzianych w planie co do obniżenia kosztów inwestycji i uruchomienia zasobów wewnętrznych. Wypłata przez banki zarówno scentralizowanych jak i niescentralizowanych środków odbywa się z zachowaniem obowiązujących przepisów kontroli finansowej co do ich celowego wykorzystania.

Obok środków scentralizowanych, które są głównym źródłem finansowania wszystkich planowych inwestycji, należy wymienić środki niescentralizowane. Środki niescentralizowane składają się z sum, wpłacanych przez inne przedsiębiorstwa lub instytucje jako przypadający na nie udział w finansowaniu danej inwestycji, a także ze środków, pochodzących z ubocznego wydobycia bogactw naturalnych na terenie budów, z sum zwrotnych, przypadających na mocy kosztorysu, a wreszcie z zysków samej budowy. Do źródeł tych należy zaliczyć także wkład pracy ludności przy wykonywaniu tych lub innych robót budowlanych.

Rozpatrzymy każde z wymienionych źródeł środków niescentralizowanych.

W praktyce budownictwa znane jest finansowanie robót inwestycyjnych w trybie proporcjonalnego rozkładu kosztów. System ten może być stosowamy przy budowie dróg,mostów,elektrowni,urządzeń komunalnych i innych obiektów w celu wspólnej późniejszej ich eksploatacji. Przy tym systemie udział jakiejś organizacji w finansowaniu budowy,realizowanej inną organizacją,polega na wypłacie przez tę pierwszą organizację pewnych sum,pochodzących z dotacji na cele inwestycyjne,albo z tych lub innych źródeł pozaplanowych.

Środki,osiągane z ubocznego wydobycia tych lub innych kopalin,mają szczególne znaczenie w przypadku budowy przedsiębiorstw przemysłu górniczego: kopalń węgla,rudy,torfu i t.p. Przy budowie szybów naprzykład może być ubocznie wydobyty węgiel lub ruda,których realizacja jest dodatkowym źródłem środków na cele budowy.

Sumy zwrotne tworzące się wskutek zmniejszenia wydatków, przewidzianych w kosztorysie budowy,powstają w związku ze sposobem kalkulacji kosztorysowej wartości budowy. Tymczasowe obiekty wymienione w specyfikacji tytułów inwestycyjnych,przewidziane są w kosztorysie i wydatki na nie finansowane są w sumie pełnej ich wartości kosztorysowej. Jednocześnie amortyzacja tych obiektów jest włączona do kosztorysowej wartości stałych obiektów budowy i wchodzi w skład wydatków na materiały,półfabrykaty,kosztów ogólnych i t.d.

Tak więc,w ogólnym preliminarzu budowy,na którego podstawie określa się sumę dotacji finansowych na budowę,wartość wszystkich stałych obiektów oblicza się łącznie z kosztami amortyzacji obiektów tymczasowych.

Jednakże,amortyzacja urządzeń tymczasowych,włączona w rzeczywistą wartość obiektów stałych,nie wymaga,oczywiście,żadnych nowych wydatków finansowych ze strony inwestora. Amortyzacja ta stanowi jeden z głównych typów sum zwrotnych i służy jako źródło pokrycia części poniesionych kosztów budowy.

Innym typem sum zwrotnych są środki,pochodzące z likwidacji urządzeń tymczasowych. Likwidacja może mieć miejsce przed upływem technicznego terminu ich służby,ponieważ z samej natury

budownictwa potrzeba poszczególnych budowli prowizorycznych może odpaść na długo przed zakończeniem wszystkich robót,przewidzianych w planie budowy tego lub innego zakładu.

Sumy zwrotne,składające się z odpisów amortyzacyjnych,dotyczących urządzeń tymczasowych oraz z likwidacji tych urządzeń obliczane są przy opracowywaniu kosztorysów do projektu technicznego i uwzględniane przy ich zatwierdzaniu.

Jednym z dodatkowych źródeł środków budowy jest jej zysk. Zysk budowy może powstać wskutek realizacji produktów pomocniczej i ubocznej wytwórczości,a także z postronnie wykonywanych prac remontowych oraz wyświadczanych postronnie usług transportowych i innych.

Zysk tego rodzaju wykorzystuje się jako jedno ze źródeł środków budowy.

W końcu należy podkreślić udział ludności w wykonywaniu robót budowlanych,jako jedno ze źródeł,z którego w społeczeństwie socjalistycznym może być pokryta część wydatków na budownictwo /udział w budowie urządzeń irygacyjnych,w pracach przy kulturalnym i zdrowotnym urządzeniu miast,budowie dróg i t.d.

Bezinteresowny udział ludności w wykonywaniu robót budowlanych usuwa w szeregu wypadków potrzebę użycia środków finansowych i może być traktowany jako jedno ze źródeł środków inwestycyjnych.

Udział ludności w pracach jest ujmowany rachunkowo,przy zastosowaniu ustalonych stawek,według przepracowanego czasu lub według rozmiaru wykonanych robót. Udział ludności w pracach ma szczególne znaczenie przy robotach drogowych,a także przy odbudowie na terenach,które były okupowane.

Wszystkie scentralizowane źródła środków ujmuje się rachunkowo osobno od niescentralizowanych.Środków ze źródeł niescentralizowanych,w ich zasadniczej masie,dostarcza budowie nie bank,który ją finansuje,lecz naodwrót,sama budowa musi w szeregu przypadków wpłacać środki,pochodzące z tych źródeł do banku. Są to np. sumy zwrotnego finansowania,wpływy z realizacji ubocznie wydobytych bogactw naturalnych i t.d.

Wszystkie środki scentralizowane są źródłem finansowania planowych inwestycji,natomiast wymienione wyżej środki niescentralizowane mogą być źródłem finansowania zarówno planowych,jak i poza-

planowych inwestycji. Jeżeli przedsiębiorstwo wykonuje tylko nielimitowane (pozaplanowe) inwestycje,to na budowie mogą powstać te lub inne środki niescentralizowane: zysk budowy,środki pochodzące z ubocznego wydobycia bogactw naturalnych i inne,które są źródłem finansowania nielimitowanych inwestycji. Jednakże wymienione środki niescentralizowane stanowią tylko pomocnicze źródło finansowania nielimitowanych (pozaplanowych) inwestycji,tak samo zresztą,jak i planowych (scentralizowanych).

Głównym źródłem finansowania nielimitowanych inwestycji są środki przewidziane w planach finansowych czynnych przedsiębiorstw, instytucji i organizacji,lub środki,powstające z ich własnej pozaplanowej akumulacji i uruchomienia wewnętrznych zasobów.

Dla organizacji i instytucji objętych budżetem państwowym, źródłem pozaplanowych inwestycji są dotacje,przewidziane w odpowiednich paragrafach preliminarza budżetowego,zatwierdzonego dla danego podmiotu.

W celu właściwego ujęcia rachunkowego środków,przeznaczonych na inwestycje,należy poznać tryb finansowania inwestycji.

Omawiając to zagadnienie,należy zanalizować odrębnie tryb finansowania,stosowany przy inwestycjach realizowanych: 1/ sposobem zleceniowym, 2/ sposobem gospodarczym przy inwestycjach nadlimitowych, 3/ sposobem gospodarczym przy inwestycjach - podlimitowych.

Osobno należy rozpatrzyć tryb finansowania inwestycji pozaplanowych.

Ogólnym warunkiem przyznania prawa do finansowania inwestycji jest dla całego planowanego budownictwa posiadanie odpowiedniej dokumentacji planowanej i kosztorysowo - finansowej,bez której bank nie może przystąpić do finansowania budowy. Inwestor winien posiadać zatwierdzony plan robót kapitalnych (specyfikacja tytułów),zatwierdzony kosztorys lub rozliczenie kosztorysowo - finansowe oraz zatwierdzony limit finansowania,a to we wszystkich wypadkach,niezależnie od sposobu prowadzenia robót i od tego,czy budowa należy do grupy inwestycji nadlimitowych,czy też podlimitowych.

Dla każdego inwestora (posiadacza tytułu inwestycyjnego) właściwy terytorialnie bank inwestycyjny otwiera rachunek finansowania, tak zwany rachunek bieżący,z którego finansuje się inwestycje.

Bank księguje na tym rachunku z jednej strony limit finansowania, a z drugiej - sumy wykorzystane z tego limitu.

Następnie należy mieć na uwadze, że różnice w sposobie finansowania budowli wykonywanych sposobem zleceniowym i sposobem gospodarczym nadlimitowych oraz sposobem gospodarczym podlimitowych dotyczą tylko robót budowlanych, montażowych i projektowo-badawczych. Natomiast w zakresie wyposażenia technicznego i wszelkiego rodzaju nabytków z zakresu majątku trwałego, tryb finansowania inwestycyj jest we wszystkich wypadkach jednakowy.

Wypłacanie przez bank środków na wyposażenie techniczne i nabytki, przewidziane w planie, odbywa się w drodze regulowania rachunków dostawców, w miarę wysyłania danych przedmiotów pod adresem inwestora i akceptowania przez niego rachunków. W danym wypadku finansowanie polega na przelewie środków z rachunku bieżącego inwestora na rachunek rozliczeniowy dostawcy, przy czym dla każdego inwestora (posiadacza tytułu inwestycyjnego) otwiera się jeden rachunek bieżący (rachunek finansowania), na który wciąga się wszystkie sumy, wypłacane przez bank na rzecz danej budowy.

Inwestor natomiast w swojej rachunkowości wciąga na ten rachunek tylko te sumy, które przekazuje mu bank na mocy otwartego limitu finansowania.

Tryb finansowania robót budowlano-montażowych i projektowo-badawczych przedstawia się, jak następuje:

Przy wykonywaniu robót sposobem zleceniowym wypłaca się pieniądze w drodze przelewania z rachunku bieżącego zleceniodawcy na rachunek rozliczeniowy zleceniobiorcy, ustalonej umową zaliczki oraz sum, należnych według rachunków za wykonane roboty. Rachunki miesięczne za wykonane roboty muszą być uzasadnione dokumentami, stwierdzającymi zaakceptowanie wykonanych robót i podpisanymi przez obydwie strony, czyli przez zleceniodawcę i zleceniobiorcę. Wypłata pieniędzy odbywa się zatem w miarę wykonywania robót, przewidzianych w umowie.

Przy wykonywaniu robót sposobem gospodarczym w zakresie budownictwa nadlimitowego, bank traktuje kierownictwo budowy jako wewnętrznego zleceniodawcę, samo zaś przedsiębiorstwo (dyrektora przedsiębiorstwa) jako zleceniobiorcę. Chociaż nie ma tu umowy o dzieło, to jednak stosunki formalne między tymi podmiotami kształtują się właśnie w ten sposób, w jaki to się dzieje przy zleceniowym sposobie prowadzenia robót. Dlatego przy robotach budowlano-montażowych i

projektowo-badawczych dysponentem środków z rachunku bieżącego jest dyrektor przedsiębiorstwa, nie zaś naczelnik OKS - (wydziału inwestycji). Na mocy rozporządzenia dyrektora przedsiębiorstwa wypłaca się OKS-wi zaliczkę i w miarę wykonywania robót oraz ich akceptowania (akceptowanie robót odbywa się w drodze aktu zdawczo-odbiorczego, w formie ustalonej przez rząd) wypłaca się pieniądze za wykonane roboty. W ten sposób w bilansie budowy powstaje konieczność posługiwania się dwoma rachunkami: rachunkiem finansowania i rachunkiem rozliczeniowym. Zaliczki i sumy, należne za wykonane roboty według miesięcznych aktów zdawczo-odbiorczych, przelewane są z rachunku finansowania na rachunek rozliczeniowy. Rachunkiem rozliczeniowym budowa posługuje się przy wszystkich operacjach bezpośrednio związanych z wykonaniem robót budowlanych i montażowych. W szczególności z rachunku tego opłaca się rachunki dostawców materiałów, wypłaca się sumy potrzebne na robociznę, na różne koszty ogólne i t.d.

Przy wykonywaniu robót sposobem gospodarczym w zakresie budownictwa podlimitowego finansowanie odbywa się niezależnie od rozmiarów wykonanych robót. Bank opłaca np. rachunki dostawców materiałów na poczet ogólnego limitu finansowania i jeśli saldo rachunku jest w ogóle czynne, to może być ono wykorzystane przez inwestora na zaopatrzenie w materiały niezależnie od tego, jak jest wykonywany plan robót. Tak więc w tych wypadkach finansowanie inwestycji jest oderwane od kontroli wykonania planu inwestycji. Jedyne ograniczenie wprowadzono w zakresie robocizny. Wykorzystanie funduszu płac zostało uzależnione od wykonania planu robót. Wypłata środków na robociznę odbywa się zależnie od procentu wykonania tego planu. Ograniczenie to ma jednak charakter ogólny i stosuje się także do wszelkich innych typów budownictwa. (wykonywanego sposobem zleceniowym i sposobem gospodarczym ponadlimitowym), bez względu na różnice, istniejące w ogólnym trybie finansowania, ustalonym dla każdego z tych rodzajów budownictwa.

Należy jeszcze zaznaczyć, że dysponentem rachunku finansowania przy inwestycjach podlimitowych jest sama budowa (OKS), natomiast przy inwestycjach nadlimitowych dysponentem tego rachunku jest podmiot inwestycji, czyli przedsiębiorstwo, dla którego się wykonywa budowę.

§ 40. Ewidencja finansowania inwestycji.

W celu rachunkowego ujęcia finansowania inwestycji otwiera się w księgowości następujące rachunki: 1/ Rachunek finansowania przez bank inwestycyjny 2/ Rachunek wpływów z likwidacji majątku trwałego inwestora 3/ Rachunek finansowania przez inne organizacje i pozostałe źródła 4/ Rachunek finansowania pozaplanowych inwestycji.

Na rachunku "Finansowanie przez bank inwestycyjny", księgować należy sumy, rzeczywiście pobrane na finansowanie planowych inwestycji z dotacji budżetowych i własnych środków przedsiębiorstw czynnych (zysk i amortyzacja). W ten sposób księguje się na tym rachunku środki rzeczywiście otrzymane z banku, t. j. wykorzystane przez inwestora, nie zaś kredyty, do których ma on prawo na mocy planu. Oprócz tego należy podkreślić, że przy księgowaniu sum, pobranych przez inwestora z tytułu finansowania budowy, nie wyodrębnia się poszczególnych źródeł, które składają się na finansowanie budowy przez bank inwestycyjny. Źródła te w rachunkowości inwestora wykazuje się łącznie. Odrębną ich ewidencję prowadzi bezpośrednio bank finansujący. Otrzymywane z banku środki inwestor księguje po stronie "ma" wymienionego rachunku.

Księgowanie na dobro rachunku "Finansowanie przez bank inwestycyjny" może mieć miejsce w związku z wydatkami i kosztami, opłacanymi z tego rachunku, a także w związku z otrzymaniem przez inwestora sum gotówkowych lub z przelewami środków na inne rachunki samego inwestora i jego kontrahentów.

Stosownie do powyższego kredyt rachunku "Finansowanie przez bank inwestycyjny może korespondować z następującymi rachunkami: Wydatki, nie zwiększające majątku trwałego, Finansowanie innych organizacji, Wydatki bezzwrotne na roboty kapitalne, które ostatecznie zatrzymano, Niezakończone planowe roboty kapitalne, Likwidacja majątku trwałego, Zapasy i zakupy materiałów, Materiały w drodze, Inne wydatki do podziału, Wydatki administracyjno-gospodarcze, Inne koszty ogólne, Wydatki na magazynowanie zapasów, Eksploatacja maszyn budowlanych, Wykonywanie pomocniczych robót budowlano-montażowych, Produkcja pomocnicza i uboczna, Jednostki obsługujące, Kasa, Rachunek rozliczeniowy, Akredytywy i rachunki specjalne, Organizacje zleceniobiorcze za zaliczki, Organizacje zleceniobiorcze za za-
Organizacje zleceniodawcze za
płacone konstrukcje i części, rachunki za wykonane roboty, Sumy do

nych zasadach,ustalonych dla finansowania inwestycji.

W tych wypadkach,gdy przy budowie,prowadzonej sposobem gospodarczym,realizuje się jednocześnie i inwestycje planowe i nielimitowane,niemożliwe jest w toku wykonywania operacji stwierdzenie,do którego właściwie źródła środków zaliczyć należy tę lub inną operację np.: zapłacenie rachunków za materiały,podjęcie sum na wypłatę zarobków i t.d. W tych wypadkach wypłata w ciągu miesiąca odbywa się z głównego rachunku "Finansowanie przez bank inwestycyjny".

Po upływie każdego miesiąca sumy wydatków,poniesionych na nielimitowane inwestycje,odtwarza się na tym głównym rachunku. W tym celu przenosi się odpowiedenie sumy z rachunku "Finansowanie inwestycji pozaplanowych"na rachunek "Finansowanie przez bank inwestycyjny".

Jeżeli jednak realizuje się jedynie inwestycje nielimitowane,to rachunek "Finansowanie nielimitowanych inwestycji" koresponduje z innymi rachunkami w sposób analogiczny jak rachunek "Finansowanie przez bank inwestycyjny",co zanalizowaliśmy wyżej.

§ 41. Ewidencja finansowania celów specjalnych.

Oprócz ośrodków finansowych,otrzymywanych bezpośrednio na inwestycje,inwestorzy,którzy wykonują roboty kapitalne sposobem gospodarczym,a także organizacje zleceniobiorcze korzystają z tak zwanego "Finansowania celów specjalnych".

Finansowanie to przeznaczane jest na pokrycie wydatków: a/ na szkolenie kadr pracowników budowlanych, b/ na utrzymanie przedszkoli, c/ na wynalazczość i inne cele.

Finansowanie celów specjalnych odbywa się zarówno ze środków budżetu państwowego,jak i ze środków samej organizacji budowlanej (w drodze odpisów z zysków,co powinno być przewidziane w planie finansowym danej organizacji).

Finansowanie celów specjalnych księguje się na rachunku bilansowym "Finansowanie celów specjalnych",podzielonym na poszczególne subkonta otwierane odpowiednio do przeznaczenia środków wyżej wymienionych.

Na kredycie każdego subkonta wykazuje się sumy,otrzymane z budżetu (debet rachunku "Rachunki rozliczeniowe i bieżące",kre-

dyt rachunku "Finansowanie celów specjalnych") i sumy finansowania celów specjalnych pochodzące ze środków samej organizacji budowlanej,a także z innych źródeł np. wpływy od rodziców jako częściowy zwrot za wydatki na przedszkole.

Przebieg finansowania celów specjalnych ze środków własnych organizacji budowlanej odbywa się w drodze następującego księgowania:

Debet rachunku "Srodki odprowadzone"
Kredyt rachunku "Finansowanie celów specjalnych".

Przy zatwierdzaniu bilansu rocznego sumy,przeznaczone na finansowanie celów specjalnych (debet rachunku"Srodki odprowadzone") przenosi się na rachunek "Strat i zysków". Srodki wpłacone przez rodziców,jako częściowy zwrot wydatków na przedszkola,księguje się

przez Debet rachunku "Kasa"
na kredyt rachunku "Finansowanie celów specjalnych".

W ciężar rachunku "Finansowanie celów specjalnych"księguje się sumy rzeczywistych wydatków,ponoszonych z funduszu finansowania celów specjalnych (na dobro rachunków"Kasa,Rachunki rozliczeniowe i bieżące,Wartości rzeczowe i inne).

Analityczną ewidencję buchalteryjną lokat na rachunku finansowania celów specjalnych i wydatków z tego rachunku prowadzi się na kartach,zakładanych według typów (przeznaczenia) finansowania celów specjalnych.

W związku z różnolitością źródeł pochodzenia środków na finansowanie celów specjalnych,kredytowa strona kart,na których prowadzi się ewidencję finansowania celów specjalnych (według typów) powinna mieć szereg rubryk w celu specyfikacji wpływów według źródeł pochodzenia (budżet,środki organizacji budowlanej ,inne źródła).

Jednocześnie z buchalteryjną ewidencją środków otrzymanych z budżetu,konieczne jest prowadzenie operacyj kontroli wolnych pozostałości kredytów otwartych z budżetu na finansowanie celów specjalnych.

Robi się to zwykle w drodze otwarcia dwóch korespondujących ze sobą pozabilansowych rachunków "Otwarte kredyty z budżetu" i "Budżet za otwarte kredyty". Na podstawie otrzymanego zawiadomienia o otwarciu kredytów na finansowanie celów spec-

jalnych przeprowadza się następujące pozabilansowe księgowanie:

Debet rachunku "Otwarte kredyty z budżetu"

Kredyt rachunku "Budżet za otwarte kredyty", z wyszczególnieniem właściwego przeznaczenia otwartych kredytów (szkolenie kadr, przedszkole i t.p.).

W miarę podejmowania środków (przelewania ich na rachunek rozliczeniowy) jednocześnie z przeksięgowaniem (debet rachunku - "Rachunki rozliczeniowe i bieżące, kredyt rachunku - "Finansowanie celów specjalnych") przeprowadza się księgowanie pozabilansowe: debet rachunku "Budżet za otwarte kredyty", kredyt rachunku "Otwarte kredyty z budżetu", poczym saldo rachunku pozabilansowego wykazuje sumy niewykorzystanego kredytu budżetowego.

Ewidencję pozabilansową otwartych i wykorzystanych kredytów prowadzi się w książce o szeregu rubryk, przeznaczonych do wykazania ruchu kredytów:

Data	LP przeprowadzenia	Treść	Ruch kredytów				
			otwarto	zamknięto	wypłacono (rozchód kasowy)	refundowano	pozostałości

§ 42. Ewidencja kredytowania krótkoterminowego.

W różnych okresach prowadzenia robót zleceniobiorcze organizacje budowlane mogą potrzebować kredytu krótkoterminowego. Sytuacja taka może powstać wskutek:

a/ konieczności stworzenia sezonowego zapasu (dostaw) materiałów, paszy, opału i środków pędnych w związku z warukami klimatycznymi.

Sezonowy charakter dostaw materiałowych daje się najczęściej zaobserwować na budowach, oddalonych od linii kolejowych i połączonych ze źródłami zaopatrzenia drogami wodnymi, które są czynne tylko w okresie letnim. Na tychże budowach często jeszcze zdarza

się, że sezonowy charakter robót budowlano-montażowych nie jest jeszcze w pełni przezwyciężony, co także zakłóca równomierność zaopatrzenia materiałowego;

b/ istnienia znacznej przerwy w czasie między wysyłką materiałów budowlanych ze składów organizacji zaopatrujących, a zapłatę za te materiały przez odbiorców według wystawionych na inkaso dokumentów rozliczeniowych (rachunków-faktur).

Ta przerwa w czasie między wysyłką materiałów i wystawieniem rachunku - faktury z jednej strony, a ich opłacaniem (wpływem pieniędzy na rachunek rozliczeniowy dostawcy) z drugiej strony trwa czasem od 15 do 20 dni. Wskutek tego powstaje u dostawcy czasowy brak własnych środków obrotowych;

c/ czasowej rozpiętości między skalą wykonywanego przez zleceniobiorczą organizację budowlaną kapitalnego remontu majątku trwałego, a wpływami z odpisów amortyzacyjnych (np. jeśli remont kapitalny odbywa się na początku roku, t. j. wcześniej od wpływu całorocznej sumy amortyzacji). Wszystkie te przejściowe potrzeby zleceniobiorczej organizacji budowlanej zaspakaja bank w drodze przyznawania krótkoterminowych pożyczek.

Najczęściej spotykane formy pożyczek, które dostają organizacje zleceniobiorcze, są następujące:

pożyczki pod zastaw zgromadzonych na sezon zapasów produkcyjnych (materiałów budowlanych, opału, paszy),

pożyczki pod zastaw dokumentów rozliczeniowych w drodze,

pożyczki na kapitalny remont.

W praktyce spotyka się i inne rodzaje pożyczek, np. na zakup limitowanych czeków w granicach przeciętnego pięciodniowego zapotrzebowania na zapłatę należności za transport kolejowy, fracht wodny i t.d. W wypadkach szczególnych korzystają z pożyczek bankowych nie tylko zleceniobiorcze organizacje budowlane, ale także inwestorzy, prowadzący budowę sposobem gospodarczym, którzy np. mają prawo do otrzymania pożyczki bankowej pod zastaw sprowadzanego z zagranicy wyposażenia technicznego. Tryb załatwiania formalności, związanych z przyznaniem pożyczek, ich gwarancję i spłacaniem ustala instrukcja Prombanku ZSRR z dnia 22.X.1938 r. "O krótkoterminowym kredytowaniu przez oddziały Prombanku organizacji zleceniobiorczych" (rozszerzona przez N.K.F. (Ludowy Komisariat Finansów) ZSRR na wszystkie banki specjalne) oraz instrukcja z 8 kwietnia 1947 r. "O kredytowaniu przez banki specjalne organi-

zacji, zaopatrujących zleceniobiorcze przedsiębiorstwa budowlane".

Plan kont organizacji budowlanych przewiduje do księgowania pożyczek krótkoterminowych następujące rachunki:

1/ Pożyczki pod zastaw zgromadzonych na sezon zapasów produkcyjnych.

2/ Pożyczki na kapitalny remont.

3/ Inne pożyczki krótkoterminowe. (Na tym rachunku księguje się pożyczki pod zastaw dokumentów rozliczeniowych w drodze, pożyczki na zakup limitowanych czeków i inne pożyczki, które zaciągać mogą poszczególne organizacje budowlane na mocy specjalnych decyzji rządu).

Rachunki "Pożyczki pod zastaw zgromadzonych na sezon zapasów produkcyjnych" i "Inne pożyczki krótkoterminowe" uznawane są sumami pożyczek, wpływających na rachunek rozliczeniowy organizacji budowlanej, przy obciążeniu rachunku "Rachunki rozliczeniowe i bieżące".

Wpływ z udzielonej przez bank pożyczki na kapitalny remont, zaliczonej (w banku) na specjalny rachunek kapitalnego remontu, wykazywany jest w rachunkowości drogą przeciągnięcia przez:

Debet rachunku "Rachunek specjalny remontu kapitalnego"
Kredyt rachunku "Pożyczki na kapitalny remont".

Spłatę pożyczki uwidacznia w rachunkowości przeciągnięcie odwrotne przez:

1/ Debet rachunku "Pożyczki pod zastaw zgromadzonych na sezon zapasów produkcyjnych" (lub "Inne pożyczki krótkoterminowe")
Kredyt rachunku "Rachunki rozliczeniowe i bieżące" - za sumy płacone na spłatę otrzymanych pożyczek.

2/ Debet rachunku "Pożyczki na remont kapitalny"
Kredyt rachunku "Rachunek specjalny remontu kapitalnego" - za sumy wpłacone na spłatę pożyczki na remont kapitalny.

W wypadku przekroczenia terminu płatności, to jest niespłacenia pobranej pożyczki we właściwym czasie, sumę jej należy przenieść z tego rachunku, na którym była ona księgowana, na specjalny rachunek bilansowy "Pożyczki, nie spłacane w terminie (księgowanie: Debet rachunku "Pożyczki pod zastaw zgromadzonych na sezon

zapasów produkcyjnych" lub "Pożyczki na remont kapitalny" lub "Inne pożyczki krótkoterminowe"; Kredyt rachunku "Pożyczki nie spłacone w terminie").

Przy spłacie pożyczki zaległej, rachunek "Pożyczki niespłacone w terminie" zadłużany jest przy jednoczesnym uznaniu rachunku "Rachunki rozliczeniowe i bieżące" lub "Rachunek specjalny remontu kapitalnego" (zależnie od charakteru zaległej pożyczki, którą się spłaca).

Przyznając pożyczkę, bank dolicza za korzystanie z niej odsetki (normalne w wypadku spłaty w terminie i podwyższone przy spłacie pożyczki zaległej), dodając je do sumy pożyczki. Sumę doliczonych przez bank odsetek wykazuje się przy pomocy przeciągnięcia jej przez:

Debet rachunku "Straty i zyski" (w zarządzie przedsiębiorstwa budowlanego),
lub "Inne koszty ogólne" (w zarządzie poszczególnej budowy, lub jej odcinku)
Kredyt rachunku "Pożyczki pod zastaw zgromadzonych na sezon" zapasów produkcyjnych" (lub "Pożyczki na remont kapitalny", "Inne pożyczki krótkoterminowe", "Pożyczki nie spłacone w terminie" - zależnie od rodzaju pożyczek, do których dolicza się odsetki).

Spłata doliczonych odsetek odbywa się jednocześnie ze spłatą sumy pożyczki i nie wymaga żadnego dodatkowego przeciągania przez księgowość.

- ....-